

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold., 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petitvrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Zarad praznika vtorek moremo izdati samo dve strani teksta. Več dopisov smo torej odložili za sobotno številko.

Narodno delovanje.

IV.

Z obzirom na napredovanje vseh sosednih narodov je Slovencem treba premišljenega in stanovitega dela, ako se hočejo času primerno razvijati vse njihove dobre duševne in telesne lastnosti v lastno korist. Vsak narod zaostaja, kateri dan danes ne napreduje, mi pa še imamo dosti zamujenega popravljati. Poprej smo budili narodno zavednost in ko je ta zbudena, jo je treba obratiti na koristno delovanje, katero sicer ne rodi zaželenega sadu tako hitro, vendar tem blagodejnejše nasledke zapuša. Ako združijo vsi zavedujoči se stanoviti svoje moči v tiho, mirno in odvažno delovanje na vse strani, bode budni narod slovenski kmalu dosegel isto stopinjo z drugimi izobraženimi in srečnimi narodi. K temu pa je treba primerne razdelitve dela, ker eden sam nima za to potrebnih lastnosti in tudi ne časa za ogromne mnogovrstne naloge, ako se zares hoče zadostiti vsem potrebam novega časa. — Po vseh slovenskih deželah imamo že nastavljen družtva, ki bi jako koristila, ako bi se pred vsem skrbelo za potrebni poduk mladine, ktera še bode dovolj časa našla tudi za razveseljevanje. Po mestih bi se imelo skrbeti za koristne knjige in v srednjih šolah za poduk v hrvatsko-srbskem in českem jeziku, ker se samo po sebi razumeva, da bi vsak izobražen Slovenec temeljito znati moral več slavenskih narečij. Ko je vsak sposoben sprejemati resnobna dela učenjakov, bi eni družniki morali razvijati eno, drugi pa drugo stroko, eni znanstveno, drugi pa praktično in sicer s posebnim obzirom na učečo se mladino in na obrtništva, da se uredi in množi slovensko mestjanstvo. Znanost je zares moč in če se bode ves narod trudil pridobiti si nove toliko potrebne vednosti in če bode tudi delaven in varčen, bode kmalu nehalo tisto zasme-

hovanje umnega in pridnega naroda, katero žalibog tolikokrat prenašati mora. — V vsaki fari bi morale biti gospodarske čitalnice, v katerih bi priložnost bila za potreben poduk na vse strani, ker bi se tukaj farne knjižnice osnovala, ktere bi dajale slovenski mladini duševno hrano. Tako bi se narod postavil na lastne noge. Ka se ta blagi namen laglje in hitreje doseže, je treba sporazumeti se z vsemi kulturnimi, naprednimi in spravljivimi elementi sosednih bratovskih narodov, ker v kratkem pride doba, v kateri se ne bode toliko prašalo po narodnosti, izmed katerih je vsaka sama po sebi opravičena, temuč po zdravem napredku, ki je pogoj boljše prihodnosti. Zgodovina nas uči, da so se narodi po več stoletij borili za svobodo, predno so jo dosegli, ki je edini pogoj samodelovanja v vsem, kar je narodom koristno; složimo se torej se vsemi stanoviti, s vsemi narodi, kateri so nepristransko razvili prapor prave ljudske sreče, da se nam razcveta širja in ožja domovina in da se vsaj naši otroci dokopajo do toliko zaželenega konca.

Bojni črtež nemškutarske stranke na Kranjskem.

—r—. Iz Ljubljane, 19. marca. [Izv. dop.]

Pričakovani razpust kranjskega deželnega zbora zanimiva denes vse narodne in nemškutarske kroge. Da na resničnosti te vesti dvomiti ni, priča oficiozni dunajski dopis v „Augsburger Allgemeine Zeitung“, ki prav na kratko pravi: česki deželni zbor je razpuščen, na razpust kranjskega ne bode treba dolgo čakati. Vladni in nemškutarski krogi govore in trdijo jako „siegesbewusst“, da bodo v prihodnjem kranjskem deželnem zboru imeli večino in ako tega ne, da boste vsaj obe stranki v enacem številu zastopani. Oni računajo tako: Kmetске občine volijo 16 poslancev, od teh dobimo „gotovo“ dva glasa v Kočevji. V Ljubljani smo sigurni, posebno ker bo vlada ravno tako kakor je v času Giskre tačasni deželni prvosednik slabega spomina baron Bach delal, ki je vse uradnike z silo k volitvi gonil, ravno tako delala. Idrija je s pomočjo uradnikov

in učiteljev, ki so v cesarski službi tudi „gotova.“ V Novem mestu, kjer bode zopet Hočevnar kandidat nemškutarske stranke, in v Trziči bode sila tudi storila svojo dolžnost za nas, in kar bo še manjkalo bodo uravnali denarji, ktere bode menda vlada obilo nemškutarjem stavila na razpolaganje.

V kočevskem mestu smo itak gotovi. Izgnbljeno je torej v kuriji mest in trgov samo Kranj in Postojna, torej bode imela narodna stranka 14 glasov iz kmetških občin in dva iz mest in trgov, to je 16, med tem ko bomo mi nemškutarskih 10 glasov v velikem posestvu, 2 iz kmetških občin in 6 glasov iz mest in trgov, to je 18 glasov imeli. Ostaneta še dva glasa kupčijske in obrtnijske zbornice, ktera bode itak razpuščena in pri kateri se nam morebiti s pomočjo naših manevrov, ki jih bodo izvrševali vladni organi, da bodo namreč narodnim volilcem glasovnice zadnji dan ali vsaj prepozno izročili, posreči da zmagamo. Ako pa pri volitvi propademo v kupčijski zbornici, potem, vlada zaradi kake formalne pomankljivosti ki se lahko najde, volitve za nepostavne proglasi in jih ovrže. Kupčijska komora potem dveh poslancev ne voli in narodna stranka ima samo 16 glasov, med tem ko jih ima nemškutarska ali vladna 18, to je večino, ki se potem tudi v deželni odbor prenese. Seveda, računajo nemčurski politiki, bode 16 narodnih poslancev zbor proglasila za illegalen in izstopila iz njega. Potem ne bi mi mogli več obravnavati, ker opravični red zahteva, da more biti, ako hoče zbor kaj zaključiti, več ko pol poslancev nazočih. V tem slučaju pa nam vlada pripravi ljubljanskega škofa v zbor in gotovi smo! V teh sejah sicer ne sme nikdo zboleti, pa saj ne bomo imeli več ko dve seji. V prvi se konstituiramo, v drugi pa verificiramo in volimo poslance v državni zbor, kar je glavna stvar, ker vlada bode dobila, nas 5 glav iz Kranjskega v državni zbor, za njo v vsakem slučaju. V kmetških občinah bomo imeli samo dva poslancev kočevska, izvolimo za tretjega iz drugih 14 narodnih poslancev tacega, ki ni govornik in je nam najmanj škodljiv, ako bi šel v državni zbor. Torej nam ne more „fratati“.

Listek.

Tesnopolis ali stenografija.

(Spisal dr. J. V. Ribič.)

(Konec.)

Le tako se dajo govori in debate, za ktere se cela dežela zanima, dovolj hitro in natanko objaviti. Ako je število hitropiscev primerno, se da najboljše razpravljanje v treh ali barem v šestih urah k tisku pripraviti. Tako pridejo govori poslancev v časnike, in občinstvo in volilci najpozneje drugi dan po zborovanji beró, kako so poslanci izvršili svoje naloge ali — kako so proti njej grešili, kar je žalibog dandenes navadno.

Naloga hitropisca v parlamentarnih zbornicah pa terja ne samo neizmerno izurjenost v tesnopolisu, nego tudi obširno omiko in mnogotero znanje, ker se govori vrše o najrazličnejših predmetih, včasih čisto strokovnjaških, in ker morajo stenografi marsiktero hibo, ki se v govorih nahaja, takoj sami popraviti. Tako težavno delo pa se

tudi dostojno — da sijajno — plačuje in ker še do sedaj zmir ni toliko dobrih hitropiscev, da bi mogli zadostovati potrebi, je tukaj odprto plodno polje za marljive mladeniče. Torej na noge, mlade moči, urite se v nemškem, posebno pa tudi v slovenskem tesnopolisu.

Ker sem omenil slovenski tesnopolis, naj tudi nekaj porečem o sprevaianji Gabelsbergerjeve sisteme na druge jezike. Ni ga skoro evropskega jezika, v katerem bi se ne stenografiralo po tej zares univerzalni sistemi. Za italijanščino imamo izvrstno knjigo prof. Noč-ja, celo v magjarskem jeziku, ki ni v nobeni zvezi z evropskimi jeziki, piše se pridno po tej sistemi. Samo ob sebi se razume, da so naši duševno toliko obdarovani bratje Čehi, ki v nekterih strokah duševnega, posebno pa narodnogospodarskega delovanja že nadkriljujejo Nemce — hitro poprijeli se tesnopolisa, prirojili ga za svoj jezik in „česki stenografični spolek“ v Pragi izdaja poseben list v česki stenografiji pisan.

V zadnjih časih je tudi naša vlada nekaj za tesnopolis storila. Šteje ga med fakulta-

tivne predmete, in učencem ni treba nič plačevati za poduk, ampak, država daje učitelju po 60 gld. letne plače za eno uro na teden. Vendar je ministerstvo uka in prosvete jako grešilo s tem, da smejo samo učenci višje gimnazije tesnopolisa se učiti, kar je celo narobe, ker ravno v petem razredu so učenci jako obloženi in se imajo orientirati v celo novih krogih, v šestem jih trudi matematika, in v sedmem in osmem se le malokdaj kateri tesnopolisa poprime. Sicer pa učenci v petem razredu že silno potrebujejo stenografije. Duševno zmožni za ta uk pa so dečki 3. in 4. razreda gotovo, kar tudi izkustvo uči. Naj še bode omenjeno, da je vlada ustanovila v Beču, Pragi, Insbruku itd. posebne komisije za preskušnjo onih, ki hočejo biti učitelji tesnopolisa na javnih učilnicah. Tudi za Gradec je taka komisija v „principu“ dovoljena.

H koncu naj še govorimo o nasprotniku, ki ga ima Gabelsbergerjev tesnopolis, in ki mu je pripravljen mnogo zadreg, pa tudi uzročil krepko gibanje in mnogo pridnega delovanja, ktere ga bi drugače gotovo ne bilo.

Tako špekulirajo zagrizeni protivniki ravnopravnosti, svobode in Slovenstva na Kranjskem. No ne le upati hočemo, temuč preverjeni smo, da je nemčurski račun popolnoma napačen, ali treba je, da tudi narodna stranka precej z delom počne, kajti časa za agitacijo ne bode preobilo. 23 t. m. se konča državni zbor, precej potem bode vlada deželni zbor kranjski tudi razpustila, ker ga tako dolgo ne more, dokler poslanci kranjski v državnim zboru sede, kupčijske komore razpust pa je pričakovati že v malo dneh. Torej takoj na delo! Prav radostno se je pozdravljal v Ljubljani nasvet cirkniskega dopisnika „Slovenskega Naroda“, da bi se sešli v Ljubljani veljavni možje iz Kranjskega, da se pogovore o prihodnjih volitvah. Po primimo se tega nasveta in izvršimo ga velikonočne praznike. Možje pa, ki ste zastopniki narodnih pravic, zdramite se, sovražnik porabi vsak trenotek!

Politični razgled.

Zadnja seja državnega zbora (kteri se ima v kratkem za nedoločen čas zapreti) je imela na vrsti posvetovanj famozne nemško-„liberalne“ peticije, naj se duhovniki, kteri kakor drugi državljani, tudi politikujejo, kazensko preganjajo. Nemški možje so se zedinili v misli, da tako preganjanje vendar ni posebno lahko, zato so one peticije izročili ministerstvu in mu naložili naj poobstoječih postavah ostro pazi na duhovnike.

Na Českem so se začele volilne agitacije. Vlada nadaljuje svojo moralo spakujočo taktiko. Nekemu plemenitašu je ponujala 60.000 gld. posojila, ako ne voli. „Wandererju“ se iz Prage piše, da ko bi vlada v velikem posestvu zmagala, narodnjaki ne idejo v deželni zbor, tako bodo zopet sami Nemci v njem sedeli.

Ker je mnogostiskana vlada vendar hotela gališko poravnanje od svoje strani kakor tako — dokončati, zbral se je na njen ukaz ustavni odbor državnega zbora 18. t. m. in določilo se je tudi o denarnem vprašanji t. j. o pavšalu, ki se bi Poljakom izročeval za njih avtonomne potrebe. Sprejet je bil vladni predlog, naj se bode Galiciji dajalo po razmerah njenih in drugih dežel direktnih davkov, ktera svote se revidira vsakih pet let, da se zviša ali zniža. Rechbauer je pristavil še nasvet, naj Poljaki nemajo pravice glasovanja o upravnem in učilnem budžetu. Tako je enkrat vlada svojo misel izrekla, videti bode treba, kaj reko Poljaki.

Na Hrvatskem je videti, da za narodno stranko dobro stoji, kajti „podgane (magjaronov) zapuščajo potapljaajo se ladijo.“ Grof Ladislav Pejačević, eden najbogatejših hrvatskih magnatov, general magjaronske stranke, ki je na tisočo izmetal za magjaronske časopise (za „Slogo“ na primer), prijatelj Andrašijev, podpornik Rauchov

in Bedekovičev — ta možje vrgel puško v grm in v „Obzoru“ objavlja, da ne bode več delal proti narodni stranki. — Drug magnat baron Prandau preklicuje v „P. L.“ novico, da bi bil dobil neko odlikovanje pod tem pogojem, da dela za vladne kandidate. Tako so na Hrvatskem padli, ali umeknili se glavni stebri magjaronstva, kterege zdaj drže samo še katinalirične eksistence. Pravična narodna reč se zmagi bliža.

Na Ogerskem se položje še ni sčistilo, da si ravno je Andraš kot pomočnik v sili tje šel.

Ker se srbska vlada v Belgradu v novjšem času odločno na slovansko stališče postavlja, in ker je svojo vojsko tako utrdila, da javno pove, ka je njem nalog vse Srbe zediniti in biti na balkanskem otoku to kar je bil Piemont za zedinjeno Italijo: srdi se Nemec, ki meni, da je svet ustvarjen da on ali njegov prijatelj na njem gospodari. „N. fr. Pr.“ prinaša članek o Srbiji, ki kliče magjarsko policijo na ogerske Srbe in na Hrvate, kteri so tako predrzni, brez nemško-magjarskega dovoljenja na neodvisno jugoslovansko bodočnost misliti.

Francoska se okrepčava in vse misli njenih vladalcev se o tem namenu vrte. Thiers je baje te dni rekel nekemu Arnoult-u: naš nalog mora biti, da svoj kredit utrdimo; zato se trudim dobro finance in močno vojsko pripraviti. Ko mu je Arnoult opomenil, da zdaj Bismark ima vojno z Rusijo ravno tako za neobhodno kakor po l. 1866. s Francosko, rekel je Thiers, da vse to še ni gotovo in je pristavil, da so Nemci dve milijardi, ktere so dobili že potrošili.

Razne stvari.

* (Nezaupnica posl. Črnetu.) [Telegram „Sl. Narodu iz Sežane.] Sežanski in komeuski volilci so v današnjem (19. marca) svojem shodu sklenili slovanski federalistični stvari izneveršemu se poslancu g. Črnetu nezaupnico dati. Živeli!

* (Slovenščina na mariborski gimnaziji) se v 5., 6. in 7. razredu ne uči več, kar sta odpravljena profesorja Šuman in Pajk. Temuč tradira se v tistih ali edinozveličalni nemški jezik, ali kaj družega, ali se pa mladeži daje prosto. Torej se vidi, kako vlada, ktera je pri nastopu tudi javno v „Wiener Ztg.“ obetala „vsem narodom pravična biti,“ slovenski jezik na slovenski zemlji še tam iz šol pahuje, kjer ga je najkrutejši Bachov absolutizem pustil! Potem pa nam pride Chlumecky v Maribor govorit, da živimo v času svobode? — Borne dve uri ste slovenščini na gimnaziji odločeni, a zdanja vlada še te dve urici ubija, samo da se maščevalnost ene vladne kreature ohladi.

* (Gradčki slušatelji univerzitet ski) slovenske narodnosti poslali so gg.

Šumanu in Pajku v znamenje sožaljenja z mnogimi podpisi prevedeno adreso.

* (G. dr. Wretschko) ima denes v našem listu besedo: Čest. Vredništvo! Prosim čest. vredništvo poleg post. od 15. Octobra 1868. čl. II., da naj objavi od besede do besede sledeče verste na primernem mestu svojega časopisa: „Slov. Narod“ od 16. Marca t. l. oznanuje, da sem tudi jaz „med intriganti“ proti profesorjema Pajk in Šuman in da sem v neki nemški družini na prašanje, zakaj da sta predstavljena iz Marib. gimnazija, odgovoril: „Wegen Wahlumtrieben.“ To je od začetka do kraja gola laž, kër meni še denes ni znano, iz katerega vzroka sta ona dva profesorja drugam poklicana.

V Gradcu, 19. Marca 1872.

Dr. M. Wretschko c. kr. šolski nadzornik.

Prihodnjič enkrat bomo pa zopet mi govorili o tej stvari.

* (Izkušnje za ljudske in meščanske šole.) K temu imamo opomniti, da naj se dotičniki oglašijo 15. aprila v Gradcu (burgasse) ne v Mariboru kakor je bilo zadnjič krivo poročano.

* (Wanderer), najstarši izmed večjih dunajskih listov, je prišel v lastništvo česke federalistične stranke in je postal glasilo vseh avstrijskih federalistov, kakor v najnovejši številki sam naznanja. Ta list torej priporočamo vsem Slovencem, ki nemške novine čitajo. To je prvi list izmed nemških, na Dunaji izhajajočih, kteremu Čehi s kapitalom pod pázubo segajo, bode torej vse bolji in mnogovrstnejši nego na pr. mali napor propadle „Zukunft“ itd.

* (Cesar) je daroval za stradajoče na Kranjskem iz svoje privatne kase 4000 goldinarjev. C. kr. nemškutarska vlada na Kranjskem pa, ki je oklic izdala, ni dozdej niti trohice storila za-nje, pač pa je nam narodnjakom prepovedala nabirati, kakor smo hoteli. To kaže, kako naše zagrizeno c. kr. birokratovstvo po c. kr. kancelijah za naše ljudi skrbi.

* (Hrvati in Srbi) v Sremu so ustanovili „vinarsko društvo“ na akcije. Dve tretjini akcij je že podpisanih Namen tega društva je, povzdigniti vinstvo in vinotržje v Hrvatski in Slavoniji.

* (Obzor) organ hrvatske narodne stranke objavlja, da je število njegovih naročnikov naraslo na 1400. Toliko jih dozdej ni imel še noben jugoslovanski dnevnik.

* (Dr. Chleborad,) do sedaj glavni ravnatelj zavarovalnice „Slavije“, se je „odpovedal“ tej svoji službi. Tako so izrinili tega politično nezanesljivega samo po dobičku hlopnega moža iz narodnega zavoda.

Dunajska borsa 20. marca.

Srebro	107	60
C. k. cekini	5	25

Celo zlagaje se z lastnostnimi nagibi nemškega duha in značaja se je našel mož, ki s tako dovršenim Gabelsbergerjevim delom ni bil zadovoljen, ampak se je drznil kaj boljšega na svet spraviti. Se ve da po takem predniku reč ni bila več tako težavna — glej Kolumbovo jajce. Ta mož je bil Prus Wilhelm Stolze. On je res sestavil sistemo, ktera ima pismenke onim naše sisteme jako enake, ker pa se je Stolze držal deloma drugih načel v zvezi pismenk, izraževanji samoglasnikov itd. in ker je postavil nad 1000 siglov — ki se se ve da presneto težko dajo zapomniti — je njegova sistema vendar jako različna že na prvi pogled od Gabelsbergerjeve. Pripoznati se mora, da je celi njen stroj skozi in skozi logičen in dosleden, da se strogo drži čiste nemščine in načel nemške slovnice in pisatelj, ki se je naučil te sisteme in torej tudi o njej razsojevati more, tukaj izreče svoje prepričanje, da je Stolzejeva sistema tesnopisa izvrstno delo. S tem pa celo ni rečeno, da bi Gabelsbergerjevi kos bila, ker nema njene gibčnosti, in ne dopušča onih skrajšanj, ki največ pripomorejo k nedosegljivi

pripravnosti Gabelsbergerjeve sisteme za praktično rabo. Sicer pa se da tudi s Stolzejevo sistemo vse doseči, kar se od tesnopisa terjati more, vendar pa po večjem trudu in samo od bolj obdarjenih ljudi. Kako dobro se da Stolzejev tesnopis rabiti, vidi se že iz tega, da stenografujejo v pruskem deželnem zboru poleg nekterih Gabelsbergerjancev večjidel Stolzijanci. Pisatelj teh črtic sam ni rabil mnogo Stolzejevega tesnopisa, pač pa je videl, kako se da res v spešno rabiti. V Roscherjevem kolegiji o narodnem gospodarstvu na vseučilišči v Lipsiku je sedel poleg mene rusoglavi Prus iz Magdeburga, ki je pisal po Stolzeju. Roscher ni tak jecljavec, ko kak drug profesor ki je kjer bodi propal in kterege so menda zavolj tega čina poklicali v Avstrijo, ko da bi mi Avstrijanci vsi posmojene možgane imeli — sramota dovolj za naše kulturonosce, če res še za se nimajo potrebnih moči med seboj! — Roscher govori jako živahno in hitro in vendar je moj sosed prav ročno pisaril in govoru sledil.

Ali pa se da po Stolzeju v minuti 178 besedi in sicer iz Humboldovega „Kosmos-a“ ste-

nografirati, kar sem leta 1866 po večmesečnih vajah po Gabelsbergerji dosegel, o tem vendar dvomim.

Sploh je na Pruskem Stolzejeva sistema oficijelna, kakor je na Bavarskem, Saksonskem in pri nas Gabelsbergerjeva. Vsak, ki se oglasi v kadetski zavod v Berolinu, mora jo znati. Prijatelji obeh sistem se med seboj črte ko nekdanji Gibelini in Velfi in ni slabosti in celo hudobije, ktere bi si ne oponašali. Vendar se Gabelsbergerjeva sistema tudi na severnem Nemškem in celo na Pruskem vedno bolj širi in nedavno so Gabelsbergerijanci Draždane bili poklicani k deželnemu zboru Silezkemu v Vratislavi.

Edinost, kakor povsod, je tudi tukaj potrebna in upati je, da bo bolj dovršen Gabelsbergerjev tesnopis izpodrinil časoma sicer dobro, pa vendar slabejo Stolzejevo sistemo. „To kar je boljše nasprotuje onemu, kar je dobro“, pravi Nemec.

Eden ali dva pisarja,

ktera s spričali dokazeta, da sta izurjena v odvetniški ali vendar v sodniški manipulaciji dobila takoj dobro službo pri podpisnem.

Dotični dopisi z spričevalom naj se pošiljajo do 15. aprila t. l.

Dr. J. Orozel,

odvetnik v Šmarji pri Jelšah (St. Marcin bei Erlachstein, Untersteiermark).

(55—1)

Dalje vse sorte druge vage in uteži.
Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno podužitej ustreže precej: (11—78)

L. Buganij & Comp., fabrikanti vag in utegov. Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Kovane uradno preiskavane decimálne vage četiriglate oblike:	
Nositeljna moč:	1 2 3 5 10 15 cent.
Cena, gld.:	18 21 25 35 45 55.
Nositeljna moč:	20 25 30 40 50 cent.
Cena, gld.:	70 80 90 100 110.
Balance vage:	
Nositeljna moč:	1 2 4 10 20 30 fut.
Cena, gld.:	5 6 7 50 12 15 18.
Nositeljna moč:	40 50 60 70 80 fut.
Cena, gld.:	20 22 25 27 30.
Vage za živino z železnim obročjem in uteži (goyliti):	
Nositeljna moč:	15 20 25 30 40 50 cent.
Cena, gld.:	150 170 200 230 300 350.
Mostne vage:	
Nositeljna moč:	50 60 70 80 100 cent.
Cena, gld.:	350 400 450 500 550.
Nositeljna moč:	120 150 200 300 cent.
Cena, gld.:	600 650 750 900.

SENSATION

machen nachstehende probate Erfindungen.

Kein Zimmerputzer mehr.



Das neue Athem Präservativ, welches bei Gebrauch sofort jeden unangenehmen Atem, von was immer her rührend, beseitigt und mit einem angenehmen wohlriechenden Aroma verwechelt, ist allein in der gefertigten Niederlage zu haben. Für Käufer besonders zu empfehlen. 1 große Flasche sammt Anweisung 90 fr.

Ein Sieg der Wissenschaft.

Das neue Athem Präservativ, welches bei Gebrauch sofort jeden unangenehmen Atem, von was immer her rührend, beseitigt und mit einem angenehmen wohlriechenden Aroma verwechelt, ist allein in der gefertigten Niederlage zu haben. Für Käufer besonders zu empfehlen. 1 große Flasche sammt Anweisung 90 fr.

Eine Wohlthat

wurde an jedem Säugling angebracht durch die Verbesserung der neu patentierten Saugbüchsen. Man kann sehr leicht durch diese Büchsen entziehen (wie gesagt) das Kind kann ruhig schlafen, ohne selbst im Schlafe die Nahrung zu erhalten, und zwar in derselben Weise, als wenn es von Mutterbrust zugehen würde, nämlich ohne jede Anstrengung. Nur Mütter können den Werth dieser Erfindung schätzen. 1 Stück 60 fr., feinst ausgeführt 90 fr.

Neueste chirurgische Erfindung!

Englische Selbst-Klystier mit Luftpumpe, bei Kindern und Erwachsenen anzuwenden; selbst geschwächte, kranke Personen können ohne Anstrengung an sich selbst das Excrement zu ziehen, und nimmt dieses Klystier je nach Bedarf die Feinheit oder Grösse der Menge auf. Dieses Instrument sollte gewiss in jedem Hause sein. 1 Stück 5 fr.

Ein interessanter Federhalter.

Als Se. Maj. Kaiser Napoleon III. das Werk Julius Kärcher schickte, gab er den Auftrag, man möge ihm durch einen der geschicktesten Mechaniker einen Federhalter nach eigener Angabe machen lassen, damit das tägliche Schreiben erspart werde, und überhaupt beim Schreiben jedes andere Bedürfnis erfüllt mache. Herr Kärcher hat diese Aufgabe noch bedeutend über, und erhielt für dieses geistige Werk 50 Napoleons, da es über alle Erwartungen dem Zwecke entsprochen hat. Dieser Federhalter ist aus feinem Chinastäbchen, verstellbar, die Konstruktion ist derart, dass man von selbst die Feder schreiben kann, ohne jede Störung, und das Pfeifen der Feder selbst regulieren kann, daher Jedermann zu empfehlen, besonders aber für Reisende, Beamte, Comptoirs, Doktoren, Schreiber, etc. 1 Stück kostet fl. 1, 1 Duzend Napoleonsfedern fl. 15 fr.

Havanna-Bouquet.

für 1/2, fr. eine 80 fr. Cigarette, nämlich die billigste Cigarette kann in eine echte Havanna durch das Havanna-Bouquet verwandelt werden. Diese ganz neu inventirte Original-Essenz wird aus der Wurzel und Stauden der echten weissen Tabakpflanze gewonnen, und durch einfache Befuchtung mit derselben wird der Geruch des ordinären Tabaks entzogen und gegen das feine Aroma der ausgezeichneten Havanna verwechselt. Eine Flasche, genügend für 500 Cigaretten, fl. 1.

Medizinische Theerseife.

genannt die Wunderseife, approbates und sicheres Mittel gegen jede Hautkrankheit, Ausschlag, Flechten, Fimmen, Jucken etc. Bei Kindern und Erwachsenen anzuwenden. 1 Stück sammt Anweisung 25 fr.

Kein Zahnschmerz mehr.

Jeder Zahnschmerz, durch Rheuma oder Entzündung verursacht, wird in einem Augenblicke gehoben durch die neuen Berliner Zahnpastillen. Die Garantie ist gegeben, dass bei Nichtwirkung das Geld retour gegeben wird. 1 Flacon mit Anweisung 80 fr.

Praktische Erfindung.

Endlich ist es gelungen, ein Zentrifugalpumpen zu erfinden, welches jeden übelriechenden, als überflüssig oder schädlich angesehenen Stoff, als auch ein Flüssigkeit durch Vermischung eines Theiles Wasser kann man augenblicklich die beste schwarze Tinte erzeugen, welche sogleich zu gebrauchen ist. 1 Flasche, genügend für eine Maß, kostet 2 fr.

Ersparniss.



Für jede Haushaltung ist die neu konstruirte **Locomobill-Bügelstange** ein unverzichtbares Accessoire. Sie ist aus Metall, leicht und handlich, und kann in jedem Winkel des Hauses aufgestellt werden. 1 Stück sammt Holzständer fl. 3.50.

Persisches Haarfärbemittel.

wodurch augenblicklich graues Haar nach Belieben braun oder schwarz gefärbt werden kann; es erhält zugleich die natürliche Frische. Jedes ist von einem kleinen Flacon mit einem gemessenen Löffelchen das Löffelchen gefüllt werden. 1 Stück sammt Holzständer fl. 3.50.

Zahnperlen!!

Unstreitig ist es, dass die Kinder schon in ihrer frühesten Jugend durch das Zahnen große Schmerzen erleiden. Das anerkannt beste Mittel dagegen sind die erprobten Zahnperlen, welche den Kindern das Zahnen leicht machen, und das Zahnen selbst überdauern. Preis einer Schnur 90 fr.

Pulver gegen Fusschweiss.

Dieses beseitigt das lästige Schwitzen der Füße und den dadurch erzeugten höchst unangenehmen Geruch, konservirt auch die Beschuhung. 1 Schachtel, sammt Anweisung, genügend für 3 Monate, 50 fr.

Magen-Tropfen.

durch welche alle Magenübel, sowie Krampf, Appetit- und Verdauungslosigkeit, Sodbrennen, Rattich etc. sofort dauernd beseitigt werden, mit garantirtem Erfolge. 1 Flacon sammt Anweisung 30 fr.

Einzige Hilfe

für krampeleibende Füße; nur durch die englische Krampeleibende Füße kann dieses schreckliche Uebel ganz beseitigt werden. Ein Strumpf solcher Art kostet fl. 2.50.

Herkules-Essenz.

Diese Essenz verleiht die Kraft und Eigenschaften des Haarbades, so wie die Haarpflege zu beleben und zu stärken, verhindert daher schon nach dem ersten Gebrauch das Ausfallen der Haare, beiläufig ferner die vorhandenen Schuppen und verleiht deren Neubildung. 1 Flacon sammt Anweisung 80 fr.

Praktisch und billig.

Zum Waschen und Reinigen der Hände ein ganzes sehr hübsches, gewisses Mittel sammt feinem Garnitur Flacon und einer Flasche sammt Markenschild und Markenschild, alles zusammen in einem hübschen Carton kostet bloß 75 fr. Eine allein kostet 30 fr.

Neueste Zaubernadel-Schneide.

Eine neue Nadel, welche, gefüllt mit 50 feinen feinsten englischen Goldfäden und mit einer Vorrichtung, dass man jede gewöhnliche Nadel nach Belieben zum Zerschneiden kommen lassen kann. Es wird dadurch das Nähen erleichtert und das Schneiden erspart. 1 Stück 45 fr.

Fliesen-Aether

für Zimmer, Küchen, Salons etc. angenehm und erquickend und tötet binnen 1/2 Stunde die größte Menge Fliegen ab. 1 Flasche 30 fr.

A. FRIEDMANN in WIEN, Praterstrasse Nr. 26.

(46—8)

! Zeit ist Geld !

Pravi prostor najboljši ure najceneje kupovati, je **tovornica za ure FILIPA FROMMA**

Rothenthurmstrasse, Nr. 9, gegenüber der Wollzeile na Dunaji.

Vse ure, na sekundo regulirane, se prodajajo s 5letno garancijo.

Samo 17 ali 18 gld. prav angleška prečna v ognji položena srebrna kronometrska ura z dvojnimi plaščem, prečno emailirana, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 14 ali 17 gld. prav angleška srebrna kronometrska ura z enojnim plaščem in kristalnim stekli z verižico in medaljonom v toku.

Samo 19 ali 20 gld. Srebrni remontoari, brez ključa za navijanje, s kristalnim stekli v najfinijem lesenem toku.

Samo 8 ali 10 gld. prav angleška cilindrična ura, v 6 rubinih, kristalnem stekli, fino verižico iz talmizlata, usnjastim tokom in pismenim 5letnim garantilnim listom.

Samo 14 ali 18 gld. prav angleška remontoarska ura z la prince of Wales najmočnejšega kalibra s kristalnim steklom, kolesjem iz nikla v pravem, čistem zlatu; te ure imajo proti drugim prednost, da se dajo brez ključa naviti; k takim uram dobi vsak verižico iz talmizlata z medaljonom in garantilnim listom zastonj.

Samo 12 gld. ura v talmizlatu z dvojnimi plaščem, savoneto, skakalcem, kristalnim steklom in niklovim kolesjem, z verižico iz pravega talmizlata, medaljonom, usnjastim tokom in garantilnim listom vred.

Samo 28 do 34 gld. srebrna siderno-remontoarska ura, ki se da brez ključa naviti, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 15 ali 20 gld. prav srebrna siderna ura, s kristalnim steklom, elegantno verižico in medaljonom.

Samo 12, 15, 18 gld. ure za gospe iz srebra s kristalnim steklom, minijturni format, prečno v ognji položena z verižico za okolo vratu vred, vse v toku.

Samo 16, 18, 20 gld. Iste z dvojnimi plaščem in verižico za okolo vratu.

Samo 22, 25, 30 gld. zlati ura za gospe s kristalnim steklom in verižico za okolo vratu.

Samo 40 ali 48 gld. Zlate ure za gospe z diamanti in verižicami za okolo vratu.

Samo 60 ali 70 gld. Iste z dvojnimi plaščem.

Samo 75 ali 100 gld. zlati remontoari za gospe z elegantnimi verižicami za okolo vratu.

Samo 70, 80, 100 gld. zlati remontoari za gospe s kristalnim steklom.

Samo 90 ali 120 gld. Iste z dvojnimi plaščem.

Samo 200 ali 400 gld. zlati kronometrovi remontoari z dvojnimi plaščem.

Srebrne urne verižice gld. 2, 50, 3, 4, 5, 6, 7, 10 do gld. 12.

Zlate urne verižice gld. 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

Budileci z uro 7 gld.

Ure za steno s podobo, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 70, 80, 90.

Ure s trepetikljem, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 80, 100, 120.

Igralnice, 2, 4, 6, 8 kosov igrajoče, gld. 15, 35, 55, 75.

Album za fotografije z muziko gld. 8, 10, 12 do gl. 15.

Tobačnice z muziko 7 gld. 50 kr.

Šmookarnice z muziko 18 gld.

Sivahnice z muziko 15 gld.

Ure s trepetikljem lastnega izdelka s 5letno garancijo:

Take, ki se vsak dan navijajo gld. 10, 11, 12.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo gld. 16, 17, 18, 19, 20, 22.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo in vsake pol ure bijejo gld. 30, 33, 35.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo, vsako četrt ure bijejo in ure ponavljajo gld. 48, 50, 55.

Take, ki se vsak mesec navijajo gld. 28, 30, 32.

Ure za pisarnice gld. 10, 15, 20.

Ure za kavarnice gld. 15, 25, 30.

Velika delavnica za popravke.

Stare ure, gostokrat dragi rodovinski spominki, se popravljajo in narejajo tako, kakor bi bile nove. Cene za popravke s 5letno garancijo gld. 1 1/2, 3, 5 do 10 gld.

Edina in sama zaloga

prav angleških ur od E. in E. Emanuela v Londonu.

Vsled posebnega imenovanja dvorna zalagarja Nj. Vel. kraljice Viktorije, kralj. Visokosti princa Waleskega in vojvode Edinburgskega, Nj. Vel. Sultana in Nj. Vel. kralja Portugalskega.

Pismena naročila

se za poštne povzetek ali poslan znesek v 24 urah storč. Na posebno željo se tudi ure in verižice pod povzetkom na izbir pošiljajo in za nazaj poslano denar vračuje.

Cene naše tovarnice so vedno nižje ko povsod najnižje in stojimo vedno s svojimi izdelki na vrhuncu časa.

Vsi, ki nove naročiti žele,

Vsi, ki stare za nove za menjati žele,

Vsi, ki slabe za dobre zamenjati žele, so

prošeni, naj se na to firmo obrnejo.

Staro zlato in srebro, državni papirji,

se za najvišje cene namesto plačila jemljejo.

Tovornica za ure **F. Fromma** Rothenthurmstrasse 9, Dunaj.

Pred sleparstvom se svori! V najnovejšem času naznanjajo trgovci z igračami in bazarji, ki si ime tovarničarji ur pri svojujejo in celo svarila na svitlo dajejo, popolnem navadne ure brez vrednosti za angleške. Mnoge pritožbe, katere nam o tem dohajajo, nam dajejo povod svariti pred tem sleparstvom in p. t. občinstvo varovati škode.

(36—2)

Prva občna zavarovalna banka „SLOVENIJA.“

Čedalje bolj se neogibnost v obče spoznava, da mora slovenski narod tudi v materijalnem obziru se na lastne noge postaviti, ter se od tujega kapitala, kolikor je mogoče, osvoboditi.

Morebiti niso na nobenem drugem polji te razmere tako ostro vidne, kakor prizavarovanji. Sto in sto tisučev se vsako leto zavarovalnih premij iz dežele iztirava, pomagaje delničarjem tujih društev visoke dividende izplačevati.

Merodajni faktorji: deželni zbori, občinska zastopstva, društva in žurnalistika, so večkrat pripoznavali, da je treba lastno zavarovalno društvo za slovenske dežele osnovati.

To je dalo nekterim rodoljubom povod, popolni operat takega zavarovalnegadruštva na podlagi najbolj zanesljivih statističnih dat in dozrajnih skušenj izdelati dati, ter c. k. ministerstvu predložiti.

Z razpisom dne 25. prosinca l. 1872 je c. k. ministerstvo napravo „prve občne zavarovalne banke Slovenije“ s sedežem v Ljubljani dovolilo.

Banka „Slovenija“ je društvo na delnice, in bo v vsih razdelkih zavarovanja zavarovalo proti odločeni zavarovalnini, to je: proti škodi po ognju, nad revaževanji, po toči in zrcalnem steklu, ko bi se strlo, kakor tudi na človeško življenje.

Delnice se bodo brez bankirskega posredovanja neposredno občinstvu oddavale, in na ta način po bolj ugodnem kursu dobivale.

Iz druge strani se bo pa tako tudi glavni namen banke pospeševal, ki obstoji v tem, da se bodo [delnice v slovenskem narodu umestile, in bode narod tudi v prihodnje banko v rokah obdržal.

Delnice „Slovenije“ so pripravne prav ugodno kapital nalagati:

1. Na vsako delnico, katerih se bo zdaj razdalo 3000 z imensko vrednostjo od 200 fl., se bo plačevalo po 40⁰/₀, in to po kursu od 85⁰/₀, toraj za eno delnico 68 fl. a. v.

2. Z ozirom na oddajevalni kurs nese delnica stalni dohodek blizo do 6⁰/₀, in

3. vrh tega naddividendo iz čistega upravnega dobička, od kterega je 40⁰/₀ pravilno delničarjem odločeno.

Po dozrajnih skušnjah družih zavarovalnih društev ni dvomiti, da bodo delnice banke „Slovenije“ v kratkem gotovo 12—15⁰/₀ nosile.

4. Vsak lastnik tudi le ene same delnice ima pravico v občnem zboru glasovati osebno ali po oblaščenju, z edino omejitvijo, da nobeden ne sme več kakor 40 glasov zastopati.

5. Vsak delničar pomaga s tem narodnim podvzetjem slovenskemu narodu lastno zavarovalno društvo osnovati ter posrediti, da trdo pridobljeni novci v domači deželi ostanejo.

6. Ker je 15⁰/₀ čistega dobička dobrodelnim namenom odločenih, odpirase tu še drugi vir bankini dobrodelnosti.

7. Skrajno je še povdarjati, da so pripravljeni fondi banke pravilno odločeni, menjice eskomptovati, posojevati na državne in obrtnijske papirje, na posestva proti hipotekarnemu uknjiženju, posestnikom, obrtnikom, skupščinam in občinam, da bo na ta način mogoče v posameznih krajih pamanjkanje denarjev zatreti.

Tarife za raznovrstne oddelke zavarovanja so po najbolj zanesljivih statističnih datih sestavljene in se bo gospodarstvo v vsakem oziru na reelno podlago postavilo. V ta namen se bodo v vsih večih mestih in v posameznih okrožjih nadgledni svetovalci (sestavljene iz delničarjev in zavarovancev) postavili.

Gospodarsko svetovalstvo je iz sledečih oseb sestavljeno: Svetli knez instari grof **Lavoslav Salm Reiferscheid**, grajščak v Novem Celju itd. (predsednik); dr. **Etbin Henrik Costa**, odvetnik in deželni odbornik v Ljubljani, (podpredsednik); **Andrej Pirnat**, posestnik v Ljubljani; **Vekoslav Pesarič**, c. k. sodnije svetovalce v Celji; **Mihael Herman**, deželni odbornik v Gradci; dr. **Jože Ulaga**, profesor bogoslovja v Mariboru; **Jože Hauswirth**, posestnik v Celji; dr. **Štefan Kočevár**, c. k. okrajni zdravnik v Celji; dr. **Vekoslav Valenta**, c. k. zdravstveni svetovalce in profesor v Ljubljani; **Ivan Stuhec**, c. k. sodnije svetovalce v Celji; **Dragotin Ahčin**, trgovec v Ljubljani; **Florian Konšek**, c. k. okrajni predstojnik v pokoji v Ljubljani; dr. **Franjo Radej**, c. k. bilježnik v Mariboru (gospodarski svetovalci). —

(Namestniki): **Jakob Kureš**, c. k. okrajni pristav v Kozjem; **Franjo Šentak**, posestnik na Vranskem; **A. Zvanut**, veliki trgovec na Občini.

Pregledovalni odbor je s sledečih oseb sestavljen; Dr. **Janez Zlatoust Pogačar**, stolni prošt v Ljubljani; **Gustav Tönnies**, lastnik tovarne v Ljubljani; **Jože Debevec**, trgovec v Ljubljani.

Delnice se bodo na ta-le način podpisovale:

1. Za vsako delnico z imensko vrednostjo od 200 gold. se bo vplačevalo 40⁰/₀ po kursu od 85⁰/₀ v gotovini; potem se bodo dobivali medčasni listi.

2. Za 1 delnico je toraj treba 68 gold. v gotovini, od ktere se bo vplačevalo po 20 gold. precej pri vpisovanji, 48 gold. pa v prihodnjih 30 dneh.

3. Vsak podpisani znesek daje od dne vplačila 5⁰/₀, oziroma na izdajavni kurs od 85⁰/₀, blizo 6⁰/₀.

4. Vsacemu podpisovalcu je na izvoljo dano, tudi vsih 40⁰/₀ za delnico precej vplačati.

5. Podpisovalo se bode ali pri banki v Ljubljani, ali pri agentih, kterim se bo dalo pooblastilo za to od gospodarskega svetovalstva.

6. Vplačevalo se bo ali pri banki v Ljubljani, ali se ji naj novci po pošti pošiljajo. Agentom naj se plačuje le proti od gospodarskega svetovalstva podpisanim pobotnicam.

Bankina pravila se dobivajo pri banki „Sloveniji“ v Ljubljani, in tudi pojasnila se ustmeno ali pismeno pri njej dovoljno dajejo. (39—9)

V Ljubljani, dne 24. februarja 1872.

Za ravnateljstvo prve občne zavarovalne banke „SLOVENIJE“:

Knez in stari grof **Salm Reifferscheid** l. r., grajščak itd. itd.
predsednik.

Dr. **E. H. Costa** l. r., odvetnik in dež. odbornik itd. itd.
podpredsednik.